

DUANIN ÖNEMİ*

*Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.*

*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü
li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ
seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî
ecmaîn...*

*İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İne efdale'l-kitâbi
kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü
muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem...
Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle
muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh...
Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-
muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve
selleme ennehû kâl:*

الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ، قَالَ اللَّهُ: أَدْعُونِي أُسْتَجِبْ لَكُمْ

(حم.خ. فى الأدب، ش.ت.ن.ه.حب.ك.هب. عن النعمان بن بشير؛ ع.ض. عن البراء)

**RE. 207/9 (Ed-duàü hüve'l-ibâdeh, kâle'llâhu:
Üd'unî estecib leküm!)**

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

*“—Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ
salevât!”*

*[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin
ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]*

*“—Seyyidü's-sâdât Muhammed Mustafâ râ
salevât!”*

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

[Allàhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!

[Allàhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili

Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Dua İbadetin Kendisidir

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, İbn-i Ebî Şeybe, Tirmizî, Neseî. İbn-i Mâce, İbn-i Hibbân, Hâkim, Beyhakî Nu'mân ibn-i Beşîr RA'dan; Ebû Ya'lâ, Ziyâü'l-Makdîsî Berâ ibn-i Âzib RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

¹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.278, no:1264; Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.229, no:2895; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.279, no:3818; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.267, no:18378; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.667, no:1802; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.249, no:714; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.X, s.200, no:29777; Taberânî, *Mu'cemü's-Sagîr*, c.II, s.208, no:1041; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.485, no:3243; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.37, no:1105; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.450, no:11464; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.51, no:29; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.108, no:801; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.120; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.74, no:73; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.492; Taberânî, *Dua*, c.I, s.23, no:3-5; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.459, no:1298; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXII, s.307, no:7081; Nu'mân ibn-i Beşîr RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Mu'cem*, c.I, s.347, no:322; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.279, no:6719; Berâ ibn-i A'zib RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.62, no: 3113, 3151; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.3, no:12416.

الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ، قَالَ اللَّهُ: اُدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

(حم.خ. فى الأدب، ش.ت.ن.ه.حب.ك.هب. عن النعمان بن بشير؛ ع.ض. عن البراء)

RE. 207/9 (Ed-duàü hüve'l-ibâdeh, kàle'llàhu: Üd'unî estecib leküm!)

(Ed-duàü hüve'l-ibâdeh) “Dua ibadetin ta kendisidir!” (Kàle'llàhu) Çünkü, Allah-u Teâlâ Hazretleri bize dua etmeyi emrediyor: (Üd'unî estecib leküm) ‘Bana dua edin, sizin duanıza icabet edeyim!’ (Mü'min, 40/60) buyuruyor.”

Dua; yalvarma ve isteme, iltica etme, sığınmadır.

Kime? Varlıkların sahibi, mülkün sahibi Hazret-i Allah'a.

Hazret-i Allah'a iman olan, itikadı olan insan şunu bilir ki beşeriz, her zaman aciziz. Ne kadar büyük adam olsak, ne kadar bilgili adam olsak, ne kadar büyük veli olsak, peygamber dahi olsak yine aciziz, yine ilticaya mecburuz, yine sığınmaya mecburuz, yine Allah'tan bir şey istemeye mecburuz. Onun için bu istemeler doğrudan doğruya Allah-u Teâlâ'nın tasdiki ve ona imanın kuvvetinden ileri gelir.

İnsan haddi zâtında işte görüyorsunuz doğuyor, yaşıyor, ölüp çürüyüp, mahvolup gidiyor. Şu ceset denilen şeyin kıymeti bu kadar. Besliyoruz, çok dikkatli bakıyoruz, üzerine titriyoruz fakat can çıkar çıkmaz bir dakika evde tutamıyoruz, haydi bakalım toprağın içine... Orada da tabiatıyla çürüyüp gidiyor.

Binâen aleyh, neticesi bu olan bu varlığın ne kıymeti olacak? İşte evvel şu idi, sonra da bu oldu. Buna artık ne paye vereceksin?

“—Ben söyleyim, ben böyleyim, benim kimseye ihtiyacım yok!

Ben kimseden bir şey istemem, ben söyleyim, ben böyleyim diyecek tarafımız var mı?”

Hazret-i Azrail geldiği vakitte hangimiz durdurabilmiş şimdiye kadar kendisini? Kimse durduramıyor. Saati, dakikası geldi miydi çeşitli bahanelerle can çıkıp gidiyor.

Onun için insan dua edecek. Ne isteyelim?

Her şey isteyeceğiz ama evvela:

“—Bana olgun bir iman ver. Beni İslâm üzere yarattın, benim bu Müslümanlığım olgun olsun yâ Rabbi! Kâmil bir müslüman olayım, iyi bir müslüman olayım, senin istediğin bir müslüman olayım.”

Gelişi güzel, adı müslüman değil, Allah-u Teâlâ'nın istediği bir müslüman olmak... Bunu elbette Allah verecek. İnsan kendi cehtiyle buna muvaffak olamaz. Onun için muhakkak yardıma muhtaç. Bu yardım için de yalvarmaya muhtaç. Yalvardığın nisbette de bu olacak. Allah-u Teâlâ, “Siz yalvarın, ben vereceğim!” diyor.

“—Ama biz yalvarıyoruz da vermiyor?” Burada vermemekte de haklı Cenâb-ı Hak.

Malum ya şu radyolar, hoparlörler, işte her ne gibi çeşitli aletler var, Radyoyu açıyorsun mutlaka istasyonunu bulacaksın, dalgasını bulacaksın öyle işiteceksin. Yoksa lâlettayin açarsan, bir sürü gürültü gelir ama ne olduğunu sen de anlamazsın. Ne zaman dalgayı bulursun, ne zaman memleketin istasyonunu bulursun, eh o zaman anlarsın ne söylediğini.

Şimdi bizim duaların da gitmeyişinin sebebi, istasyonları bilmiyoruz. Lâlettayin yaygarayı basıyoruz, ağlıyoruz, sızlıyoruz ama alt tarafından bir şey çıkmıyor.

İbrahim Edhem denilen bir zât var ya, bilirsiniz, evliyaların hemen meşhurlarındandır.

Bu zât tabii padişah imiş, devrin padişahı imiş fakat bakmış ki padişahlıkta filan iş yok Allah'a kul olmak lazım, asıl iş Allah'a kulluktur. Hepsini terk etmiş, gitmiş bir pîr bulmuş kendisine, ona hizmet etmiş, insanlığın yolunu öğrenmiş, güzel bir adam olmuş ama dünyalığı yok. Buna demişler ki:

“—Yâ İbrahim! Allah-u Teâlâ böyle diyor, biz de yalvarıyoruz, dua ediyoruz ama bir türlü kabul olmuyor, bu neden?”

Demiş, 10 çeşit hastalığınız var. On çeşit hastalığın içerisinde bu dua elbette kabul olmaz demiş.

Şimdi radyo bozulduğu vakitte ses geliyor mu?

Bozulmuş bir kere, ses gelmiyor, mutlaka erbabına götüreceksin, yaptıracaksın ondan sonra. Şimdi biz de bozulmuşuz.

“–Neden?” demişler

Evvla abdestiniz abdest değil, itikadınız itikad değil, namazınız namaz değil, orucunuz oruç değil demiş. Kur’an okuyorsunuz, Kur’an’a uymuyorsunuz. Peygamber’in sünnetini okuyorsunuz, sünnete uymuyorsunuz. Bir sürü saymış böyle, e bunlar sizde olduktan sonra demiş, yalvarmanızın makbul olmamasındaki hikmet budur demiş. Ne zaman siz Kur’an’a uyarsınız, Peygamber’in sünnetine uyarsınız, dininize riayet edersiniz, icabını hürmet eder yaparsınız, ondan sonra isterseniz bak kabul olmaz mı, demiş.

Bu duanın tabii müteaddit sebepleri var. Mesela gece yarısında yapılan dua. Gündüzün şimdi kavga gürültü, bağırıtı çığırıtı, her şey çok; o zamanki duaya benzemez. Gece herkes uykuda, bir sessizliğin içerisinde, kalkmışsın, abdestini güzelce almışın, iki veyahut dört rekât bir namaz kılmışın, bir Yâsin Sûresi’ni okumuşsun, belki namazda okumuşsun, belki namazdan sonra okumuşsun.

Yâsin’e *Kalbü’l-Kur’an* diyorlar. Kur’an’ın kalbi, Kur’an’ın içerisinde Yâsin Sûresi’dir. Bir de insanın kalbi var, gönül dediğimiz. Bir de günün kalbi var. Günün kalbi, gecenin yarısı geçtikten sonra olan zaman, günün kalbidir. Kur’an’ın kalbi olan Yâsin, bir de gönül kalbiyle bunu okuyup da ellerini açtın da istedin mi, ister ağla, ister ağlama; ağlarsan daha iyi olur ama o zaman senin bu duan geri çevrilmez.

Ama bir kere ihtiyacın için gece kalkmışın, sıkıntın olduğu için abdest almışın, namaz kılmışın, yalvarıyorsun... Olmaz. Bu ibadeti daimî olarak, imanda köklü olarak durmak şartıyla yapacaksın. İmanda durmadıktan sonra, İslam'da durmadıktan sonra böyle gece kalkmışın da yalvarıyorsun. Onu herkes yalvarıyor.

Meselâ, Mûsa AS ile Firavun'un bir hikâyesini naklederler. Mûsa AS ile Firavun imtihana çıkmışlar; Nil'in suyunu kim geri çevirebilirse, onun haklı olduğuna alâmet olacak.

Musa AS yalvarmış yakarmış, su yolunda devam ediyor. Firavun gelmiş, suya geriye dön demiş, su başlamış tersine akmaya. Demişler ki:

“—Nasıl oldu ya Mûsa bu? Sen bir Peygambersin de bak senin sözünü Allah-u Teâlâ yapmadı da, bu Firavun'un, Allah düşmanı olan, ilahlık davasında bulunan bir adamın, bir dinsizin duasını kabul etti?”

Bu dua kabul etmek değildir, buna istidrac derler. Bu duanın kabul olmasına alâmet değil, azabının şiddetinin alâmeti oluyor bu.

Onun için işi yanlış anlamamalı. İnsan ters yolda gittiği halde yalvarır da verir Allah. Bu verişini kendisinin iyiliğine addetmemeli. Çok aldanır insan burada... Namazı yok, abdesti yok, tahareti yok, günahları çok, yalvarıyor; Allah da veriyor. Buna istidrac derler ki, bu onun için bir belâdır, bir felâkettir. Onun felâket olduğu gözünü yumduktan sonra anlaşılacaktır.

Onun için duanın kabulünde iman ü İslâmiyet şart... İman ü İslâmiyet'te durmadan yapılan dualar eğer kabul olunuyorsa, sahibinin iyiliğine değil, felâketine alâmettir. Bunu iyi bellemek lâzım!

b.Dua Kazayı Önler

Hâkim Sevbân RA7dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

الدُّعَاءُ يُرَدُّ الْقَضَاءَ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ،
وَإِنَّ الْعَبْدَ لِيُحْرَمَ الرِّزْقَ بِالذَّنِّ بِ يُصِيبُهُ
(ك. عن ثوبان)

RE. 207/10 (*Ed-duâü yeruddü'l-kadâe, ve inne'l-birre yezîdü fi'r-rizkı, ve inne'l-abde leyahrimü'r-rizka bi'z-zenbi yusîbühû.*)

(*Ed-duâü yeruddü'l-kadâe*) “Dua kazayı karşılar, hükm-ü ilâhîyi geri çevirir. (*Ve inne'l-birre yezîdü fi'r-rizkı*) İyilik de rızkı artırır. (*Ve inne'l-abde leyahrimü'r-rizka bi'z-zenbi yusîbühû*) Kul, isyanından dolayı rızkını kaybedebilir.”

Kazâ diye Cenâb-ı Hakk'ın hükmüne diyorlar. Cenâb-ı Hak bir hüküm vermiştir, “Şu şöyle olacak, bu böyle olacak.” Bu hükmü ilâhî. Bu hükmü ilâhîyi dua geri çevirir diyor.

Diyorsun ki:

“—Yâ Rabbi! Bana sıhhat ver.”

² Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.548, no:6038; Sevban RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.62, no:3118; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.5, no:12419.

Belki senin hakkında verilen hüküm hastalıktı, şuydu buydu. İşte bu dualar suretiyle de senden bu hastalıklar, fakirlikler yahut sıkıntılar gider Kulun duası sebebiyle, Cenâb-ı Hak bu kazaları giderir

İhsan ve iyilikler rızkı artırır. Rızkının artmasının yegâne sebeplerinden birisi insanın yapacağı iyilikler ve ihsanlardır. Fakat ihsanların, iyiliklerin başı, iman ve amel-i sâlihtir. İman ve amel-i sâlih olmadıktan sonra, dünyanın bütün insanlarını, bütün fakirlerini doyursan, dullarını doyursan, yetimlerini doyursan kıymeti yok. Evvelâ iman lazım!

İnsanın yaptığı hatalar dolayısıyla, ufak büyük günahlar dolayısıyla, rızkı kesilir, azalır. Buna dikkat etmek lazım!

Mesela ona bugün 100 lira gelecekte, 50 lira gelir. Elli liranın gelmeyişinin sebebi yaptığı bir günahdır. Elli lira gelecekte mesela 10 lira gelir, 40 lirası kaybolur. Sebebi? Yaptığı günahlar dolayısıyla o men edilmiştir ondan, mahrum edilmiştir.

Onun için, rızkının muntazaman güzel olmasını isteyen insan, günahların her çeşidinden son derece sakınmalıdır. Günahlar insanların rızıklarından mahrum olmalarına sebep olur.

c. Duadan Önce Salevat Getirmek

Ebü's-şeyh ve Beyhakî, Hz. Ali RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

الدُّعَاءُ مَحْجُوبٌ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى، حَتَّى يُصَلَّى عَلَيَّ

مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ

(أبو الشيخ في الثواب هب. عن علي)

RE. 207/11 (*Ed-duâü mahcûbün ani'llâhi Teâlâ, hattâ yüsallâ alâ muhammedin ve alâ âli muhammedin.*)

(*Ed-duâü mahcûbün ani'llâhi teâlâ*) “Dua ile Allah teala arasında perde vardır; (*hattâ yüsallâ alâ muhammedin ve alâ âli muhammedin*) bunu ancak Hz. Muhammed SAS ve âline salât ü selâm etmek kaldırır.”

Gecenin yarısında yapılan dualar makbuldür. Yağmur hafif hafif yağarken, cuma günü imam efendi, hatip efendi ezanla hutbesinin arasında veya hutbeden çıkıncaya kadar zaman, hatta cumanın her saati, bhusus ikindi ile akşam arasındaki zamanları duanın müstecab zamanlarıdır. Birçok vakitleri sayarlar böyle de, bu birkaç tanesini söyledim.

Fakat bununla beraber, duanın evvelinde evvela Rasûl-ü Ekrem SAS Efendimiz Hazretleri'ne güzelce bir salât ü selâm okumak lazım. Mesela salât ü selâmların en güzeli namazda okuduğumuz *Allâhümme salli* ile *Allâhümme barik*'tir. Başka birçok salât ü selâmlar vardır

³ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.215, no:1576; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.78, no:3215; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.2, no:12412.

ama en makbulü bunlardır. Çünkü biz bunları Peygamber SAS'ın tavsiyesi ile namazlarımızda okuruz. Daha başkası daha faziletli olsaydı, Cenâb-ı Peygamber onu söylerdi.

Binâen aleyh duanın evvelinde gayet güzel salât ü selâm getireceksin. Ne kadar? Ne kadar istersen o kadar getir. Duanın makbuliyetini ne kadar çok istiyorsan, salât ü selâmı da o kadar çok edersin.

Duan bittikten sonra da yine o salât ü selâmlarını tekrar edersin. Ne kadar tekrar edersen, o kadar me'cur olursun ve duanın da makbuliyetine o kadar işaret olur. Bu salât ü selâmlar okunmadıkça yapılan dualar mahcubdur, perdelidir; yani varmaz Cenâb-ı Allah'a...

d.Dua Allah'ın Ordusudur

İbn-i Asâkir Numeyr'den; Ebü'ş-Şeyh, Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

الدُّعَاءُ جُنْدٌ مِنْ أَجْنَادِ اللَّهِ تَعَالَى، مُجَنَّدٌ، يَرُدُّ
الْقَضَاءَ بَعْدَ أَنْ يُبْرَمَ

(كر. عن نمير عن ابيه عن جده، ابو الشيخ عن ابي موسى مرسل)

⁴ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXII, s.158; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.VI, s.511, no:8911; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1077; Nümeyr İbn-i Evs el-Eş'arî Rh.A babasından, o da dedesinden.]

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.63, no:3119; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.499, no:12407.

RE. 207/12 (*Ed-duàü cündün min ecnâdi'llâhi teâlâ mücennedün, yeruddü'l-kadàe ba'de en yübreme.*)

(*Ed-duàü cündün min ecnâdi'llâhi teâlâ mücennedün*) “Dua, Allah’ın gizli ordularından bir ordudur; (*yeruddü'l-kadàe ba'de en yübreme*) hüküm tahakkuk etmişken hükmü geriye çevirir. Allah’ın hükmünü, kazasını geri çevirir, işi döndürür, değiştirir.”

Allah’ın görmediğimiz orduları vardır ki gözler görmez onu. Meselâ, biz (*Allahümme salli alâ muhammedin ve alâ âli muhammed*) dediğimiz vakit, bizim salât ü selâmlarımızı ağızlarımızdan kapıp derhal Rasûlü Ekrem SAS’e;

“—Yâ Rasûlallah! Bu salât ü selâmı filan memlekette, filan oğlu filan sana söyledi.” diye o görünmez melek orduları yetiştirirler ki, o da bilmukabele bize yapacağı duayı yapar. Salât ü selâmın bu faydası vardır.

Bir kere birimiz birimize bir hediye verdik miydi, mukabilinde adamına göre karşılık vermek istiyoruz. Biz günahkâr aciz kullarız, Rasûl-ü Ekrem’e bir salât ü selâm edelim de Rasûl-ü Ekrem de bize dua etmesin, olur mu bu hiç? Onun duası ise bulunmaz bir nimettir.

Bu dualarımızı da Hazret-i Allah’a eriştirecek Allah-u Teâlâ’nın böyle görünmez askerleri vardır. Alırlar, “Filan memleketteki filan kulun senden böyle istiyor yâ Rabbi!” diyerek Cenâb-ı Hakk’a götürürler.

Hüküm verilmiş ki bu adam ölecek, yahut hasta olacak, yahut fakir olacak, yahut şu olacak bu olacak. Yalvarıyor;

“—Yâ Rabbi! Bana ömür ver, afiyet ver, bol rızık ver, şunu da ver...” derken, bakıyorsun ki kabul olunuyor, rızık genişliyor, ömrü artıyor.

Ömrün artmasını, birçok mânâlarla beraber afiyetle zamanı geçiyor diye de tabir etmişler. Yani hüküm olunduktan sonra da yapılan iltica dolayısıyla Cenâb-ı Hak bunu geri çeviriyor.

Kulun şerefini düşünün! Allah-u Tealâ, kulunun yalvarmasına mukabil verdiği hükümden vazgeçiyor. Şimdi sen uyu bakalım!

e. Dua Mü'minin Silahıdır

İbn-i Ebi'd-dünyâ, İbn-i Asâkir, Ebû Ya'lâ ve İbnü'n-Neccâr, Hz. Ali RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

الدُّعَاءُ سِلْحُ الْمُؤْمِنِ، وَعِمَادُ الدِّينِ، وَنُورُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

(ابن أبي الدنيا في الدعاء، ك.ع. وابن النجار عن علي)

⁵ Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.669, no:1812; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.344, no:439; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.116, no:143; İbn-i Hacer, *Metâlibü'l-Âliyye*, c.IX, s.421, no:3414; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.223, no:3085; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.221, no:17198; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.172; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.62, no:3117; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.403, no:1292; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.500, no:12408.

RE. 207/13 (*Ed-duâü silâhu'l-mü'mini, ve imâdü'd-dîni, ve nûru's-semâvâti ve'l-ardı.*)

(*Ed-duâü silâhu'l-mü'min*) “Dua mü'minin silahıdır. (*Ve imâdü'd-dîni*) Dinin de direğidir. (*Ve nûru's-semâvâti ve'l-ardı*) Göklerin ve yerin nurudur.”

Silah mâlûm ya, insanı düşmanlarına karşı koruyan bir alettir. Ama bunun en iyisi senin duandır. Senin silahının bazen patlamadığı zaman olur, bazen de kurşunların bitip boşta kaldığı zaman olur, düşmana fırsat verirsin. Ama duanın silahlığı hiç de öyle değil. Allah koruyucun oldu mu, seni korkma! Dünya sana düşman olsa hiç zarar veremez. Çünkü dua silah...

Dua aynı zamanda dinin de direğidir.

Duanın en güzeli (*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn*) sûresidir, Elham Sûresi'dir. Elham Sûresi'nin duasını hiçbir kimse yapamaz. Ufacık, yedi tane ayettir, kısacıktır. İşte onu beş vakit namazımızda her rekâтта okuruz. Onu bilmeyen müslüman da yoktur. Onu okudukça yaptığımız o dualar ind-i ilâhîde şüphesiz müstecap olacak ve yarın biz gözlerimizi yumduktan sonra karşımıza çıkacaktır. Bu dinin direğidir. Dinin direği olması işte bizim Allahu Teâlâ'ya sarılmamız, ona iltica edip ondan yardım istememiz, bunu dinin direği tabir etmişler.

Dua aynı zamanda göklerin ve yerin nurudur. Bu yerde ve gökte bir ışık var işte, bu Güneş'ten Ay'dan bize geliyor, intikal ediyor ama buna

maddi ışık diyorlar. Bir de manevî ışık vardır ki gözle görülmez bu. Bu gözle görülmeyen bu ışık gönüllere iner. Bu duaların nuru gönüllere indi mi bir kere, o gönüller açıldıktan sonra yer de senin gök de senin, dünya da senin âhiret de senin...

İş bu gönlü açabilmekte...

f. Duanın Faydası

Hàkim, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁶

الدُّعَاءُ يُنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ، وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ؛ فَعَلَيْكُمْ

عِبَادَ اللَّهِ بِالْدُّعَاءِ

(ك. عن ابن عمر)

RE. 207/14 (*Ed-duàù yenfeu mimmâ nezele, ve mimmâ lem yenzil, fealeyküm ibâda'llâhi bi'd-duài*)

(*Ed-duàù yenfeu mimmâ nezele*) “Dua etmek, inmiş belâ ve musibetlere karşı fayda verir. (*Ve mimmâ lem yenzil*) Henüz inmemiş olan belâ ve

⁶ Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.459, no:3471; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.670, no:1815; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.234, no:22097; Heysemî, *Mecmaü'z-*

Zevâid, c.X, s.219, no:17191; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.63, no:3122; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.5, no:12420.

musibetlere karşı da fayda verir. Gelen belâyı def eder, gelecek olanı getirtmez, durdurur. (*Fealeyküm ibâda'llâhi bi'd-duâi*) Öyleyse ey Allah'ın kulları, size dua etmenizi tavsiye ederim!”

Nâzil olan belâlar var, Allah esirgeye. Kolera geliyor, veba geliyor, kıtlık geliyor, âfetlerin çeşidi geliyor, seller oluyor, sarsıntılar oluyor, duanın bunlara da faydası vardır. Gelmişine de fayda eder, geleceğine de fayda eder. Geleceği gelmez olur.

“—Yâ Rabbi! Sen bizi, memleketimizi bu gibi semâvî ve arazî afetlerden koru!” diye dua ederiz. Yaptığımız dua nedeniyle Cenâb-ı Hak onu çeviriverir. Elinde ya kudret...

Onun için, Cenâb-ı Peygamber diyor ki:

“—Ey Allah'ın kulları! Duaya devam ediniz, yalvarmaya devam ediniz, kendinizi buna veriniz.”

Bizim büyüklerimiz duaya çok ehemmiyet vermişler. Bir sürü dua kitapları vardır ki, okumakla bitiremezsiniz. Mesela Abdulkadir Geylani Hazretleri'nin, Nakşibend Hazretleri'nin, Şâzelî Hazretleri'nin, Muhyiddin-i Arabî Hazretleri'nin, Rıfâî Hazretleri'nin o kadar duaları var ki, ne bu diller o duayı becerebilir, ne de söyleyebilir. Fakat evliyaullahın kalbine o nur ile inmiş, o nur sebebiyle onların dillerinden o dualar zahir olmuştur. O duaları bizim kendiliğimizden becerip de söylememize imkân yoktur. Onun için, onların kitaplarına müracaat ederiz, ordan okuruz.

Onların yaptıkları o duaları takliden, biz de onlar gibi dua ediyoruz. Fakat onların gönlü bizde yok. Onlar gönlünden, içinden söylemiş; fakat o iç âlemi bizde yok, bizim dilimiz söylüyor yalnız.

Onun için Allahu Celle ve A'lâ'dan en çok isteyeceğimiz:

“—Yâ Rabbi! Beni senin sevdiğin dininde sâdık kıl ve senin dininin ehli kıl, lâyıklısı kıl! Bana vermiş olduğun o gönlümü aç yâ Rabbi! Göreyim şu dünyanı da, ahiretini de...”

Bu dünyadaki şu görüşümüz, bu kısa bir görüştür, asıl görüş dünya ve âhireti görmektir. Âhireti göremeyen göz, yarım gözlü insan gibidir; önünü görür ama ilerisini göremez.

Ne diyorlardı o gözlere bilmem, miyop mu diyorlar ne? Önünü görüyor, uzağı göremiyor. Uzağı göremediği için gözlük istiyor, uzağı da görmek için... Ama buna imanındaki zafiyet dolayısıyla dinde körlük diyorlar. İmanda kemâl oldu mu, dünyasını da görecektir ki buna, ilm-i yakîn diyorlar. İlm-i yakîn hasıl olmadıkça göremezsin o tarafı. Ancak önünü görürsün, zannedersin ki hayat hemen bu hayât-ı dünyâdan ibarettir, âhiret hayatına aklın ermez ve bilemezsin, tâ ki o ilim sende hasıl olmadıkça. O ilim sende kolaylıkla hasıl olmaz, nefsinle mücahede edip, nefsini ıslah etmedikçe...

Onun için, İmamımız İmam-ı Âzam Hazretleri oğlu Hammâd'e 20 tane nasihat etmiş, çok güzel. Her nasihati bir şâheser yani. O nasihatının birinde oğluna diyor ki;

“—Oğlum, nefsini kendi haline bırakma, onun her istediklerini yapma. O eğer Allah'a itaatsizlik ve kusur edecek olursa, derhal onu cezalandır ve bunu da ihmal etme. Bunu cezalandır aç bırak, susuz bırak, meşakkatli işler yaptır ona ki ıslah-ı nefis ederektan Allah'ın yolundan ve Peygamber'in yolundan ayrılmasın!”

Şimdi insanların tabii bir bilgileri vardır bugün, işte gökte de uçabiliyorlar. Bu bilgi Allah-u Teâlâ'nın verdiği ilim sebebiyledir. İlim sıfât-ı ilâhîyedir. O sıfât-ı ilâhîyesini kuluna da vermiştir Allah. Kulunda da bir ilim vardır ki, Allah'ın ilminden gelen bir ilimdir, bu ilimle çok şeyler yapacak. Bu aya gitmek, güne gitmek ufak bir mesele kalacaktır yani. Daha çok şeyler bu insandan zahir olacak, tezahür edecek, meydana gelecek.

Bu ilim, ilm-i dünyâdır bu yalnız. Bu ilmin faydası burada yaşadığın müddetçedir. Burada gözlerini yumduktan sonra senin ne atomun, ne uçağın, ne televizyonun sana para etmez. Mezara girdin mi bir kere, sana lazım olan ilm-i ahirettir. Eğer bu ilm-i ahiretten sende bir nebze yoksa, senin bu dünyada öğrendiğin birçok diller, birçok lisanlar, birçok çeşitli bilgiler hiçtir, yani hiçten ibarettir.

Oradaki ilim ilm-i imandır. Onun mektebi yok, o mektepte öğrenilmez. Onu Allah-u Teâlâ'ya yalvaracaksın, Allah sana verecek. Onu tasdik edeceksin, onun yolunda çalışacaksın, çalışman nisbetinde de Allah-u Teâlâ sana bu imandan nebzeler verecek, nasipler verecek. O nasipler dolayısıyla, dünyadan ahirete göçtükten sonra, sana o ilim fayda verecek.

Allah hepimize hüsn-ü hâtimeler nasib etsin...

Mesela bu dünyadan gitmeyen yok, her gün vakti gelen çekilip gidiyor. Bizim de elbette bir gün vaktimiz gelip gideceğiz. Onun için her gün isteyeceğiz ki, “Yâ Rabbi! Bana hüsn-ü hâtime ver, güzel öleyim ben, iman ile öleyim yâ Rabbi! Senin yolunda, senin razı olduğun hal üzerine öleyim!»

Bu muhakkak, bundan kaçmanın imkânı yok kimseye.

Öldük, işte yıkıyorlar, merasimle götürüp kabrine koyuyorlar. Koyduktan sonra, ister kabre koysunlar, ister koymasınlar, kabre konmak şart da değil... Derhal Allah tarafından yollanmış iki melek gelir başına, orada sorarlar:

(Men rabbüke, ve men nebiyyüke, ve mâ dînüke, ve mâ kitâbüke, ve mâ kıbletük?) “Rabbin kim, peygamberin kim, dînin e, kitabın ne, kıblen neresi?” diye.

Eğer iman ile gitmişse eğer o giden, soruların cevabını güzelce verir. Ona cennetteki yerleri gösterilir.

“—Maşallah, bak bakalım!” derler.

g.Ölene Gideceği Yerin Gösterilmesi

Beyhakî, Neseî ve İbn-i Mâce, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

إِذَا مَاتَ أَحَدُكُمْ، عُرِضَ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ
وَالْعَشِيِّ، إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ؛
وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ، فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ؛ يُقَالُ لَهُ:
هَذَا مَقْعَدُكَ! حَتَّى يَبْعَثَكَ اللَّهُ إِلَى هَذَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(ق.ن.ه. عن ابن عمر)

RE. 62/13 (*İzâ mâte ehadüküm, urida aleyhi mak'adühû bi'l-gadâti ve'l-aşiyi, in kâne min ehli'l-cenneti femin ehli'l-cenneti; ve in kâne min ehli'n-nâri, femin ehli'n-nâri; yukâlû lehû: Hâzâ mak'düke! Hattâ yeb'aseke'llàhu ileyhi yevme'l-kiyâmeti.*)

(*İzâ mâte ehadüküm*) “Sizden biri öldüğünde, (*urida aleyhi mak'adühû bi'l-gadâti ve'l-aşiyi*) o kimsenin yeri, sabah akşam kendisine

⁷ Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.173, no:1290; Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.26, no:5110; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.238, no:992; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.209, no:2043; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.113, no:5926; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.664, no:2197; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.255, no:1907; Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.239, no:566; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.II, s.375, no:322; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.237, no:35511; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.586, no:6745; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.347, no:383; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.239, no:730; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII, s.48, no:4107; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

gösterilir. (*İn kâne min ehli'l-cenneti femin ehli'l- cenneti*) Eğer o kimse Cennet ehlerinden ise o ehl-i Cennettendir. (*Ve in kâne min ehli'n-nâri, femin ehli'n-nâri*) Şayet o Cehennem ehlerinden ise, o ehl-i Cehennemdendir. (*Yukâlû lehû*) Ona denir ki: (*Hâzâ mak'düke*) Bu senin yerindir! (*Hattâ yeb'aseke'llâhu ileyhi yevme'l-kıyâmeti*) Allah seni kıyamet gününde dirilttiğinde oraya erişeceksin.”

Nasıl ki bugün televizyonlar uzak mesafelerdeki hadiseleri bize getiriyorsa, bu Allah televizyonudur ki hiç karartısı yok, gözümüzün önünde cennet, cennetteki yerimiz. Ooo, uçsuz bucaksız, gözlerin görmediği envai çeşit nimetler hazırlanmış. Onları görünce insan, kendinden geçer. Bunlar senindir derler.

“—El-hamdü lillah, çok şükür yâ Rabbi!” der.

İman ile göçmenin mükafatını görüyor. O sevinç sürur üzerine akşama kadar böyle baygın bir halde, sevinç içerisinde iken akşam diyorlar ki:

“—Ey mü'min! Bak şu yere bir daha, bir daha bak!”

Bir daha bakıyor adam, ne görsün! Güzellikler üzerine envai çeşit güzellikler. İnsan bir yeşilliğe, bir manzaraya gidiyor da orada da bayılıyor. O ağaçların altında şelaleler akıyor, yeşillikler, güzellikler. Orada mest ü hayran iken cennette gibi yaşıyor. Ne âlâ, onun içerisinde artık ne kabir hatırına geliyor, ne öldüğü hatırına geliyor, adeta cennetteymiş gibi.

Niçin? İmanın mükâfatı olarak Allah-u Teâlâ bunu veriyor.

Ya dinsiz gittiye? Yani bütün kuvvetini dünya cismine, dünya ilimlerine vermiş. Gökte uçuyor, ayları aşıyor, şuraya gidiyor, buraya gidiyor ama [dünyadan] gittiği vakitte de imansız olarak gidiyor. Ruslar'ın gidip de, "Biz burada Allah göremedik." dedikleri gibi, hâşâ sümme hâşâ, küfrünü arttırmış gitmiş.

Eh buna da gösteriyorlar cehennemdeki yerini. Bakıyorsun ki cehennemın bütün envai çeşit azapları gözünün önünde tecessüm ediveriyor. Artık kendinden geçiyor bu da.

"—Eyvah, benim yerim bu mu?"

^—İşte senin yerin bu. Kazandığın ameline göre sana da burası hazırlandı."

E onları görünce bitiyor o da kendiliğinden. O bitkinliği ile bir de akşam üzeri, yine bir bak diyorlar. Sabah akşam buna bu yeri gösteriliyor.

Ama seneler geçmiş, çürümüş, kemikleri dağılmış, zerrelere haline gelmiş... Ne olursa olsun, o zerrede de Allah-u Teâlâ o hayatı yaratıyor. Mikropta, gözümüzün göremediği mikropta hayatı yaratan Allah, senin de o zerrende o hayatı yaratıyor.

Sen deme ki:

"—Ben çürüdüm artık, bitti iş!"

Öyle şey yok. Allah-u Teâlâ'nın kudretinin hududu yok. Aynı şu bütün vücudundaki hayatı, ufacık bir zerrende de tattırıyor Allah.

Onun için, “Siz mezarlıklara girdiğiniz vakit, mezarlıkları çiğnemeyin!” diyen Peygamber SAS boşuna dememiş, onun altında yatan insan üzülür de ondan söylemiş. “Kemiklerini sakın kırmayın, elleşmeyin; çünkü onun kemiğini kırmak, dirinin kemiğini kırmak gibidir.” demiş.

Bir mezarın üzerinde oturmak, bir ateş üzerinde oturmak gibi tehlikelidir. Niçin? Altındaki insanı üzüyorsun.

Onun için girerken selâm ver, Fatiha’yı oku, daha bildiklerini oku, oradaki emvâtın ruhlarına hediye et, ondan sonra de ki:

“—Mecburum artık sizin bu yolunuzdan geçmeye, bana müsaade edin.” de, geç gideceğin yere kadar.

Mezarlıklarda oturmak, ekmek yemek, yemek yemek, çay içmek kasvet-i kalbin alâmetidir. Ne kadar ruhsuz bir insan ki, buradaki mevtaları unutmuş, kendisini beslemeye çalışıyor orada. Ne kadar ruhsuz ve cansız bir insan!

Onun için, “Ey Allah’ın kulları, size dua etmenizi tavsiye ederim!” buyrulmuş.

Biz sabahları Evradımızdan dualar okuyoruz. Bunların bir kısmı tesbih, kısmı tahmiddir. Bunların fezâiline ulaşmak imkan haricindedir. Bunlara devam etmenizi sizden de rica ederim!

h. Dua Rahmetin Anahtarı

Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

الدُّعَاءُ مِنْ تَاحِ الرَّحْمَةِ، وَالْوُضُوءُ مِنْ تَاحِ
الصَّلَاةِ، وَالصَّلَاةُ مِنْ تَاحِ الْجَنَّةِ

(الديلمى عن ابن عباس)

RE. 207/15 (*Ed-duàü miftâhu'r-rahmeti, ve'l-vudûu miftâhü's-salâti, ve's-salâtü miftâhü'l-cenneti.*)

(*Ed-duàü miftâhu'r-rahmeti*) “Dua rahmetin anahtarıdır. (*Ve'l-vudûu miftâhü's-salâti*) Abdest namazın anahtarıdır. (*Ve's-salâtü miftâhü'l-cenneti*) Namaz da Cennetin anahtarıdır.”

İnsanın kalbi katı olabilir, şu olabilir, bu olabilir ama bu dualar sebebiyle; “Yâ Rabbi, şu benim katı olan kalbimi yumuşat, bana merhamet et, bana acı, bana salâh-ı hâl nasip et! Bana iyi yollar nasip et, dininde sabit kıl, ibadetinde daim eyle... İbadetime şevk, neşe, zevk ver yâ Rabbi!” diyerek böyle çeşitli dualar derse, bunlar rahmet kapılarının anahtarıdır.

Kapıya anahtarı sokmadıkça nasıl kapı açılmıyorsa, dua yapılmadıkça da bu işler olmuyor. Demek kuldan bir kere el açılacak, dil açılacak; Allah da ona göre verecek.

⁸ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.224, no:3086; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan,

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.62, no:3116; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.3, no:12415.

Nasıl ki namazın anahtarı abdesttir, abdest almadıkça namaza girmek nasıl mümkün değilse, duasız da rahmete kavuşmak mümkün değildir.

Sen bütün gün işini gücünü bırakıyorsun, bütün ünya işleriyle akşamı getiriyorsun, akşam da yorgun bir halde, bitkin bir halde yatağa düşüyorsun; ne yalvarmaya meydan kalıyor, ne de ibadete meydan kalıyor. Bu gafletin iktizasıdır.

Bak ne güzel ama...

“—Dua rahmetin anahtarı, abdest namazın anahtarı, namaz da cennetin anahtarıdır. Cennete girmek istiyorsan namaza, namazı kılmak istiyorsan abdeste, gönlünün yumuşamasını ve rahmet-i ilahiyeye mazhar olmanı istiyorsan duaya devam eyle!” buyurmuş,

i.Dua Belâyı Önler

Ebü’ş-Şeyh, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

الدُّعَاءُ يُرُدُّ الْبَلَاءَ

(أبو الشيخ عن أبي هريرة)

⁹ Ebü’ş-Şeyh, *Tabakâtü’l-Muhaddisîn*, c.V, s.37, no:1371; Ebü’ş-Şeyh, *el-Fevâid*, c.I, s.28, no:27; Beyhakî, *el-Esmâ ve’s-Sıfat*, c.III, s.69, no:974; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.II, s.63, no:3121; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XIII, s.5, no:12418.

RE. 207/15 (*Ed-duâü yeruddü'l-belâe.*) “Dua belâyı karşılar, önler.”

Allah Celle ve A'lâ o kadar rahim ki, kitabının başında “*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*” diyor. Kendisinin Rahmân ve Rahîm olduğunu bize duyuruyor:

“—Ben öyle bir Allah'ım ki, Rahmân ve Rahîm sıfatlarıyla muttasıfım. Binâen aleyh, siz günahlarınızın çokluğundan dolayı veyahut şundan bundan dolayı sakın benden kaçmayın! Bana iltica edin, bana gelin! Ben sizin günahlarınız dağlar kadar da olsa, affederim. Siz bana iltica edin, sığının, benden isteyin yalnız.” buyuruyor.

Demek ki cennete girmek için namaz, namaza girmek için abdest, abdest için de Allah-u Teâlâ'ya yalvarmanın lüzumlu olduğunu belirtmiş. Bu hadis-i şerifte de, duaların bütün belâları reddeder olduğunu bildirmiş.

j. Düğün Yemeğinde Ölçü

Deylemî, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

الدَّعْوَةُ أَوْلُ يَوْمٍ حَقٌّ، وَالثَّانِي مَعْرُوفٌ، وَالثَّلَاثُ

رِيَاءٌ وَسَمْعَةٌ

(الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَنَسٍ)

¹⁰ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.234, no:3124; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.III, s.101, no:1594; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.388, no:1594; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.307, no:44628; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.5, no:12421.

RE. 207/17 (*Ed-da'vetü evvelü yevmin hakkun, ve's-sânî ma'rûfun, ve's-sâlisü riyâün ve süm'atün.*)

(*Ed-da'vetü evvelü yevmin hakkun*) “Birinci günkü velîme, düğün daveti haktır. (*Ve's-sânî ma'rûfun*) İkinci günkü mürüvvettir, yapılabilir. (*Ve's-sâlisü riyâün ve süm'atün*) Üçüncü günü de yaparsa bu da gösteriştir, riyakârlıktır.”

Şimdi düğünlerimiz oluyor ya; evlenme düğünü, sünnet düğünü ve sair cemiyetlerdeki merasimlerde, birinci günü yapılan ziyafet haktır, onu yapmak lâzım! Bir evlenecek adamın hiç olmazsa bir kurban kesip, etrafındaki eşine dostuna buyurun deyip, bir yemek yedirip, düğününe, zifafına öyle gitmesi lâzım! Biraz daha zengince olan insan da, işte 40 gün 40 gece masalları var ya onun gibi, ikinci gün de ziyafet veriyor. Bu ikinci günkü ziyafet kendisinin ikrâm u ihsânıdır. Eğer bunu üçüncü gün de yapıyorsa o da riyakârlığına alâmettir.

İki gün yapılacak. Bir gün ne âlâ, ikinci günü de zengin olursa yapabilir. Fakat üçüncü günü de yaparsa, artık riyakârlık alâmetidir o... Onda hayır yoktur demek. Üçüncü gün ziyafet varsa o ziyafete gitme, çünkü hayırsız bir ziyafettir.

k.Dünya Mü'minin Zindanı

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Tirmizî, İbn-i Mâce ve İbn-i Hibbân Ebû Hüreyre RA'dan; Taberânî, Hâkim ve Beyhakî Selman-ı Fârisî RA'dan; Bezzâr, Abdullah ibn-i Ömer RA7dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

الدُّنْيَا سِجُّنُ الْمُؤْمِنِ، وَجَنَّةُ الْكَافِرِ

(حم.م.ت.ه.حب.عن أبي هريرة؛ طب.ك.هب.عن سلمان؛ البزار عن ابن عمر)

RE. 207/18 (*Ed-dünyâ sicnü'l-mü'mini, ve cennetü'l-kâfir*)

(*Ed-dünyâ sicnü'l-mü'mini*) “Dünya mü'minin zindanıdır, (ve *cennetü'l-kâfir*) kâfirin cennetidir.”

İmâm-ı Âzam Hazretleri çok zengin, varlıklı bir tüccar imiş. Bir keresinde temiz güzel elbiselerini giyinmiş, atına binmiş giderken, bir fakir gâvur yapışmış İmâm-ı Âzam'ın yakasına:

¹¹ Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.205, no:5256; Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.306, no:2246; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.137, no:4103; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.323, no:8272; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.237; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.463, no:687; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.148, no:9797; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.351, no:6465; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.425, no:8298; Beyhakî, *Âdâb*, c.III, s.6, no:727; Ebû Hüreyre RA'dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.699, no:6545; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.236, no:6087; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.27, no:5645; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.385, no:2498; Selman RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.65, no:9136; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.262, no:6108; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.118; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.V, s.80, no:1304; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.150, no:9385; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.355, no:35867; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.185, no:6081; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.9, no:12431.

“—Siz, ‘Dünya mü’minin zindanı, kâfirin cenneti!’ diyorsunuz. Bak şu sendeki saltanata, bir de bak bendeki zarurete! Benim cennet neremde?” demiş.

İmâm-ı Âzam›ın bir kerameti olarak söylerler. Onun gözünün perdesini şöyle almış:

“—Bir bak bakalım şu ahirete!” demiş.

Adam âhirete bakıp da cehennemdeki yerini görünce;

“—Hakikaten burası benim tam cennetimmiş. Çünkü buradan göçer göçmez, bu felaketlerle karşılaşacağım. Tevbeler tevbesi...” demiş, iman ve İslâm şerefiyle müşerref olmuş.

Sonra ona bir mü’minin ahiretteki yerini göstermiş. O cennetteki yerleri görünce, buradaki nimetler oradaki nâmütenâhî nimetler yanında hiç kalıyor.

Allah cümlemizi affetsin de bu ahiret nimetlerine mazhar olacak gönüller, ilimler ihsan buyursun... Rızası yolunda Cenâb-ı Hakk’a iltica eden, sığınıp yalvaran kullarının zümresine bizleri de ilhak buyursun...

I.Cennette Sıkıntı Yok

Şimdi bunu izah için yine bir hadis daha buyurmuş.

Abdullah ibn-i Mübârek, Ahmed ibn-i Hanbel, Taberânî, Hâkim, Ebû Nuaym, Abdullah ibn-i Amr ibnü’l-As RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَسَنَّتُهُ، فَإِذَا فَارَقَ الدُّنْيَا

فَارَقَ السِّجْنَ وَالسَّنَةَ

(ابن المبارك، حم. طب. ك. حل. عن ابن عمرو)

RE. 207/18 (*Ed-dünyâ sicnü'l-mü'mini ve senetühû, feizâ fârika'd-dünyâ, fârika's-sicne ve's-senete.*)

(*Ed-dünyâ sicnü'l-mü'mini ve senetühû*)
“Dünya, müminin zindanı ve kıtlık senesidir.
(*Feizâ fârika'd-dünyâ*) Dünyadan ayrılınca,
(*fârika's-sicne ve's-senete*) zindandan ve kıtlıktan kurtulmuş olur.”

Dünya mü'minin zindanı ve sıkıntı yeri; yani iptilâdan

kurtulunmuyor. Doğduğumuz günden ölünceye kadar çeşitli iptilalar içerisinde biri bitiyor, birisi geliyor. Herkes için bu böyledir. Ne kadar büyürsen, iptilan da o kadar büyür.

E şimdi bu iptilalar bu hayatın içerisinde devam edip giderken, bir gün geliyor ki mü'min bu dünyadan ayrılıyor. Ayrıldığı gün, bu sıkıntılardan kurtulmuş oluyor. Gerek maişet sıkıntısı, gerek başka iptilâlardan kurtulup, ahiretteki cennet nimeti kendisine arz olunuyor.

¹² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.197, no:6855; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.212, no:598; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.351, no:7882; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.137, no:346; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.229, no:3104; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.515, no:18079; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.177; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan,

Demek ki dünya zorluk, darlık yeri; âhiret ise hiç sıkıntı olmayan bir yer... Ne hastalığı var, ne çeşitli iptilasları var, ne bir zarureti var... Her istediği ayağında... Ölüm de yok arkasında, yaşa da yaşa...

Onun üstüne bir de Cenâb-ı Hakk'ın kendi cemâlini göstermesi, peygamberlerle beraber sohbet olunması... İnsanın her istediğinin ayağında olması... Güzellikler üzerine güzellikler, nimetler üzerine nimetler, hanımlar üstüne hanımlar, saraylar üstüne saraylar... Bir saray öbür saraya benzemez, ne parası var ne pulu var. Parası pulu, hep bu dünyada yapılan iman ve ibadetler. Bu imanı ibadetlerin mükâfatı ancak göz yumulduktan sonra orada tecelli edecek.

Allah hepimizi affetsin... Tefvikât-ı samedaniyesine mazhar etsin... İman yolunda yaşayıp, iman ile ahirete göçen bahtiyar kullarının zümresine cümle Ümmet-i Muhammed'i, bizleri de ilhak buyursun...

Li'llâhi'l-fâtihah!

Mehmet Zahid Kotku

25. 07. 1971 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

